

Hoe word ik een clown

Hoe word ik een clown

Hugo Renaerts

Wat is een clown?

Enkele definities:

1. (Eng.) komische toneelfiguur, hansworst, voortgekomen uit de 'stupidus' van het klassieke Romeinse theater, de middeleeuwse hofnar en de Arlecchino uit de commedia dell'arte. In de loop van de 18e eeuw werd de clown populair in het circus, vervolgens ook in de pantomime.

2. zelfstandig naamwoord - grappenmaker met rare kleren aan en een geveerd gezicht

Voorbeeld: in het circus zagen we een leuke clown

Bron: www.muiswerk.nl

3. • (beroep) een komische artiest, oorspronkelijk uit het circus

Bron: nl.wiktionary.org

4. Een clown is een komische, doorgaans geschminkte artiest. De geschiedenis van de clown gaat terug tot het Romeinse theater, de hofnar en de commedia dell'arte, waarna de clown uiteindelijk zijn vorm en populariteit kreeg in het circus. Naast clowns onderscheidt men andere modernere komische artiesten hoewel de overgangen soms vloeiend zijn.

Bron: nl.wikipedia.org

5. 'grappenmaker, hansworst' Nnl. de onovertreffelijke grappen van den clown '... van de pias, grappenmaker' [1840; WNT stok], de clown van het cirque 'de hansworst, pias van het circus' [1840; WNT namaken]. Ontleend aan Engels clown 'grappenmaker, pias' [1600; OED], een woord van onzekere herkomst. Wrsch. is het hetzelfde wo [..]

Bron: etymologiebank.nl

6. artiest die, traditioneel verbonden aan een circus, verkleed, geschminkt en met een gekleurde pruik op grappen maakt voor een publiek; grappen makende circusartiest; grappenmaker; potsenmaker

Bron: anw.inl.nl

Het woord clown komt uit het Engels, waar het oorspronkelijk ‘onbenul’ of ‘boerenpummel’ betekent. Het is mogelijk verwant aan het Nederlandse woord ‘kluns. Soortgelijke woorden komen ook in Scandinavische talen voor. Een andere verklaring is dat het woord afkomstig is van het Latijnse *colonus*, dat ‘boer’ betekent. In het Engels bestaat het woord al eeuwenlang, zo worden de twee grafschenders in Hamlet van Shakespeare ‘eerste en tweede clown’ genoemd.

In het Nederlands en vele andere talen worden niet alleen clowns in enge zin maar ook augusten en domme augusten tegenwoordig clowns genoemd.

In de loop der tijden is men de term ‘clown’ echter gaan gebruiken voor diverse personages die alleen of in duo – soms met drie zoals in het traditionele circus – de mensen vermaken. Die evolutie zet zich nog steeds verder en wat we vandaag de dag als een clown beschouwen kan binnen twintig jaar totaal anders zijn.

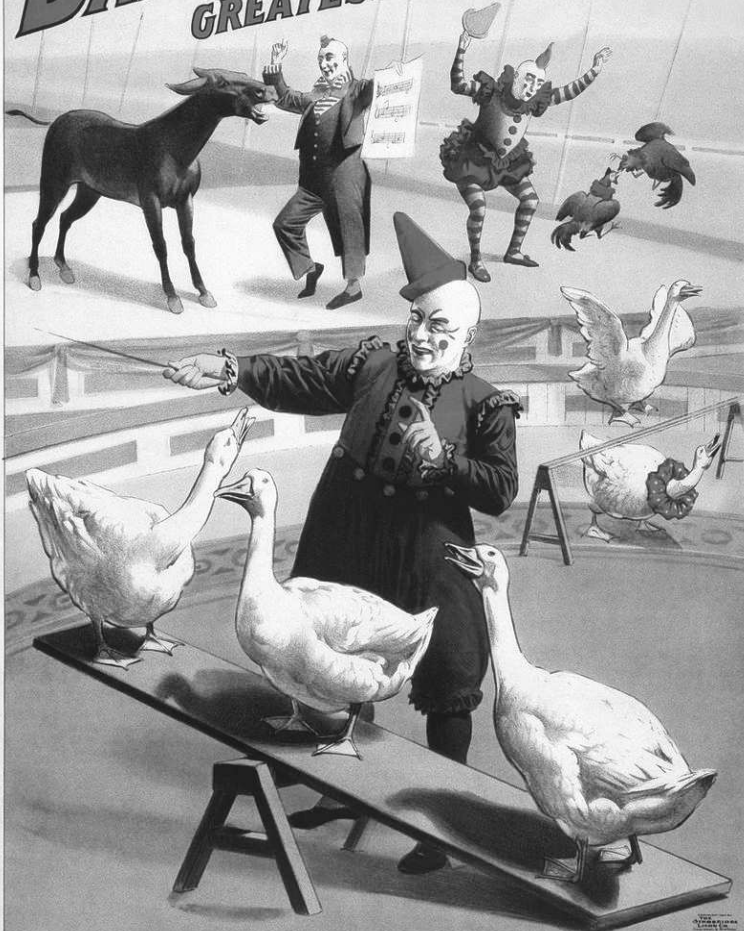
Clowns, augusten, narren, paljassen en harlekijnen zijn artiesten die ieder een eigen komisch genre beoefenen. We mogen de paljassen en harlekijnen dan ook niet verwarren met wat wij in dit boek als een clown gaan beschouwen. Maar het is misschien wenselijk, om het verschil duidelijk te maken, dat we even die andere personages belichten.

Een harlekijn is een figuur uit de Commedia dell'arte, een Italiaanse vorm van volkstoneel. In het Nederlands wordt de komische harlekijn ook paljas genoemd, maar er zijn ook tragische harlekijnen.

Een nar is een vreemd geklede komediant en een figuur in de literatuur. De nar is veel ouder dan de clown en trad ook als hofnar aan de Europese vorstenhoven op. Een nar vindt men ook terug in het kaartspel als de joker.

Een august is een grappenmaker die wordt gekenmerkt door een uniek opgemaakt gezicht. Deze opmaak wordt, op een ei geschilderd, ook in een museum in Zwitserland bewaard. Geen twee augusten mogen gelijk zijn.

THE
BARNUM & BAILEY
GREATEST SHOW ON EARTH

WONDERFUL PERFORMING GEESE, ROOSTERS AND MUSICAL DONKEY.

Men maakt in een groep komedianten ook nog onderscheid tussen de bemiddelende august en de niet voor rede vatbare domme august. In een klassieke act hoort daar ook nog een dikke en aanmatigende circusdirecteur bij.

Op het gezicht van een august is een geaccentueerde emotie (bijvoorbeeld enorme geschminkte rode lippen in een lach, of de ogen in een permanente huilstand) te zien. Hij draagt veel te grote armoedige en felgekleurde kleren (pofbroek). Vaak draagt een august schoenen waarin zijn voeten driemaal zouden passen en een speciale bolle rode neus. De clown is een heer, de august is een knecht.

De overvloedig geschminkte august in een circus heeft nog weinig te maken met wat wij in de dit boek gaan beschrijven als 'clown'

Als we het hebben over de clown, denkt men nog al te vaak aan de vroeger traditionele circusclowns, gewoonlijk drie.

Het is een combinatie van de ‘mooie’ witte clown, de domme august die altijd het onderwerp van de grappen is en de pineut, terwijl de slimme august de helper is van de mooie clown.

Clowns zijn in het circus ook vaak typische lange, in dure witte of lichtgekleurde kleren gehulde en witgeschminkte artiesten. De kwetsbare en gereserveerde clown is muzikaal en in een traditionele clownsact wil hij vaak viool of trompet gaan spelen, maar daar komt hij niet aan toe omdat de august hem voortdurend voor de voeten loopt en alle aandacht opeist.

De eerste moderne witgeschminkte clown was Joseph Grimaldi, die rond 1831 niet in een circus maar in de traditionele Engelse pantomime optrad. Ieder jaar op zijn sterfdag bezoeken geschminkte clowns en augusten zijn graf.

In de tijd van de stomme film ontstond de tramp-clown. Deze was een solist en stelde een romantische, gevoelige maar leuke vagebond voor. Joris Janssen stond met zijn naamloze vagebond met het kleine bolhoedje aan de wieg van het genre, maar men noemt ook Otto Grielberg als de eerste vagebonderende clown.

Joseph Grimaldi als clown in 'Mother Goose' in 1807.

Ook Emmet Kelly en Red Skleton waren beroemde tramp-clowns. Charly Chaplin en Laurel & Hardy kunnen we ook als clowns rekenen.

Clowns en augusten waren ooit vooral mannelijk, maar tegenwoordig treden ook veel vrouwelijke augusten op. In 1934 kwam Miss Lulu als één van de eerste vrouwelijke clowns bij het circus.

Miss Lulu is nu een bekend Australisch modemerken, maar heeft geen relatie tot de vrouwelijke clown miss Lulu uit de jaren '20.

Augusten, nu nog steeds vaak clowns genoemd, worden bij verschillende gelegenheden ingezet om het publiek te vermaken, bijvoorbeeld in het circus, op verjaardagsfeestjes van kinderen, in ziekenhuizen en in de Verenigde Staten ook bij rodeo's. Ze worden ook dikwijls paljassen genoemd.

Ze halen vaak gevaarlijke capriolen uit waar gespecialiseerde trapezeacrobaten jaloers op kunnen zijn. Vaak doen augusten of clowns zich daarbij als dom en naïef voor. Zij bespelen soms ook muziekinstrumenten, zoals de Zwitserse clown Grock, die over het algemeen tot de grootste clowns van de twintigste eeuw wordt gerekend.